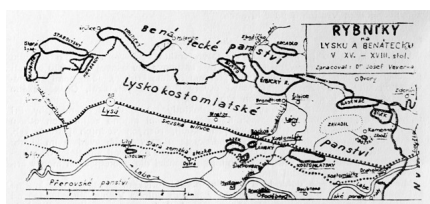

Rybníky (František Borský, Lysá nad Labem, 1924)

Císař Rudolf II. uznává velké zásluhy o zbudování rybníků p. Krčina z Jelčan (narozen 1535, zemřel 1604 v Kolíně), který založil mnoho nových rybníků, zejména Svět a rybník Rožmberský, potřeboval jeho rady při polepšení rybníčního hospodářství na poděbradském a lyském panství. Proto mu zlepšil erb: do dvou modrých polí přidal kapra a štika a 2 helmy (tehdy vzácnost), též heslo, aby se psal "a z Sedlčan". Krčín z Jelčan zde zbudoval velké množství rybníků. V okolí Lysé (od Milovic nad Labem, Benátecké Vrutice a Staré Lysé) bylo vybudováno celkem osm rybníků. Z nichž známe jména "Zrcadlo", "Hladoměř", "Starolyský" a "Pustý". V polovině minulého století byly vypuštěny a přeměněny v louky, později i v pole. Jako poslední rybník byl vysušen "Starolyský", a to v roce 1850.

Ráz dnešní naší krajiny (František Jašek, Historie a současnost Benátecké Vrutice, 1980)

Dnešní krajina v okolí Benátecké Vrutice se velmi odlišuje od vzhledu v minulých dobách. Nejstarší autentický doklad a obraz nám podává velká podrobná mapa Čech od Mullera z roku 1720. Benátecká Vrutice je zde zakreslena mezi samými lesy, jež ji dělí od všech sousedních obcí. Velký rybník sahající od hráze (která jest zároveň spojovací cestou mezi Vruticí a Lysou) údolím až k samotným Milovicům, zvaný Vrutický, jest spojen klikatým směrem potoka a k západu s dalším velkým rybníkem Starolyským a rybníkem Hrabanov. Široká cesta z Lysé do Benátek vycházela od lyského kostela pod hřbitov, několika oblouky se vyhnula příkrému stoupání v kopci a po hrázi rybníka blížila k Vrutici. Odtud vycházela dvorem zájezdní hospody č.p. na sever k Jiřicům. Dnešní směr a nové vybudování silnice Lysá nad Labem - Benátky nad Jizerou bylo provedeno v roce 1855. Vrutický rybník patřil spolu s rybníkem Šibickým k největším ve středních čechách. Nejstarší písemný doklad o Vrutickém rybníku jest soudní spis z roku 1573. Majitel lyského panství císař Maxmilián II (1564-1576) žaloval majitele benáteckého panství hraběte Jindřicha z Domanína o náhradu škody způsobené na lyských pozemcích vodami Vrutického rybníka. Další písemný doklad z roku 1613 potvrzuje zvětšení plochy z dosavadních 13 lánů na 16 lánů. Jeden lán má 17, 2639 ha a bylo to tedy zvětšení z

dosavadních 224,43 ha na 276,22 ha. Zvednutí vodní hladiny rybníka byla docílena větším přítokem vody nově vybudovanou strouhou z vlkavského potoka Doubravky u Vápenska. Tato spojovací strouha byla 110 provazců dlouhá (asi 350 m) a v jednom místě až 5 loket (skoro 3 m) hluboká. Náklad na vybudování této strouhy činil 1660 kop grošů. Po vybudování tohoto nového přítoku vody z Doubravky, pojal pak Vrutický rybník místo 300 kop rybí násady až 900 kop. Vrutický rybník byl vysušen v druhé polovině 18. století.

Rybník Starolyský se rozprostíral asi kilometr západně od benátecké Vrutice až k náspu silnice ve Staré Lysé a z části tvořil jeho severní břeh hranicí vrutického katastru. Plocha tohoto rybníka není nikde vyznačována. Uvádí se pouze jeho obvod 4240 kroků (krok 75 cm)ů neboli 3180metrů. Největší hloubka 11 stževíců (1 střevíc - stopa činí 29,63 cm) což jest 3,26 m. Starolyský rybník pojal 200 kop a při zvednutí hladiny až 400 kop rybí násady. Byl vysušen v roce 1850.

O tom jak velmi rozsáhlé byly lesní porosty v okolí Vrutice nám dokládá zápis v benátecké purkrechtní knize z roku 1654, kde se uvádí podrobně hospodářské postavení všech 20 majitelů vrutických selských gruntů. vrutický katastr měří 3185 korců (910 ha). Z toho bylo roku 1654 jen 996 korců zemědělské půdy. Z této výměry bylo při tehdejším úhorovém hospodaření 519 korců ladem a byly to dočasné pastviny. Tohoto roku 1654 mělo 20 vrutických zemědělců v držení 46 jednotažných potahů, 114 kusů hovězího dobytka, 150 ovcí a 51 prasat. Dva obecní sluhové tj. pastevci dobytka od jara do podzimu denně vyháněli